

PRILOGA

Komentarji k dopoljnjeni analizi upoštevne trga 1

8.1 Obveznost dopustitve operaterskega dostopa do komunikacijskih objektov

Stališče A1 Slovenija je, da sicer še naprej ostaja potreba po ohranitvi regulacije dostopa do fizične infrastrukture, ki je potrebna za izgradnjo lastnega dostopovnega omrežja in bi morala biti glede na razvoj tehnologije in zlivanje omrežij tehnološko nevtralna, saj jo na takšen način gradi tudi operater s pomembno tržno močjo. To bi bilo potrebno izrecno naložiti z ukrepom in zagotoviti uporabnikom tehnološko nevtralen dostop do storitev. Agencija te pobude ne sprejema, ostaja pa nujno, da se uredi cenovni vidik najema infrastrukture za oba namena. Iz dosedanih poskusov sklenitve pogodbe za dostop do infrastrukture na podlagi simetrične regulacije je jasno razvidno, da je tovrstno ločeno sklepanje pogodbe neučinkovito in neizvedljivo v razumnih rokih, prav tako pa omogoča dvojno zaračunavanje iste infrastrukture pri njenem zasedanju z istim optičnim kablom, ki se uporablja za oba namena (gradnjo fiksne in mobilnega dostopovnega omrežja).

Kot smo pojasnili v spremnem dopisu, bi bilo v izogib nejasnostim in potencialnim sporom smiselno oz. nujno potrebno jasno določiti, po kateri ceni bi smel operater s pomembno tržno močjo zaračunati najem cevi za tak »mešani« kabl. Glede na to da je Agencija črtala stavek o tem, da je operater dolžan doplačati razliko med regulirano in tržno ceno za del vlaken, domnevamo, da to pomeni, da se tak mešani kabl ne sme zaračunati dodatnih pribitkov, če je primarni namen kabla gradnja lastnega fiksne omrežja.

Predlagamo dopolnitev točke 8.1., 1. tako, da se uskladi z obrazložitvijo:

Telekomu Slovenije se bo naložila obveznost dopustitve operaterskega dostopa do komunikacijskih objektov in njihove uporabe, v okviru katere bo moral zagotoviti operaterski dostop do komunikacijskih objektov, ki so v njegovi lasti:

*a) dostop do fizične infrastrukture (kabelske kanalizacije, jaškov in drogov) v dostopovnem delu omrežja, **kadar je primarni namen operaterskega dostopa gradnja njihovega lastnega fiksne omrežja ne glede na tehnologijo,***

b) dostop do stavbne fizične infrastrukture in pasivne komunikacijske infrastrukture, ter ugoditi vsem razumnim zahtevam za operaterski dostop do in uporabo omrežnih elementov in pripadajočih zmogljivosti iz a) in b) alineje te točke izreka.

V kolikor Agencija vendarle meni, da je treba iz definicije fiksne omrežja izključiti brezžično dostopovno omrežje, naj vseeno v izrek doda jasno navedbo, da v obveznost spada tudi dopustitev dostopa do kabelske kanalizacije, ne glede na to ali kabl vsebuje tudi vlakna za druge oblike dostopa do končnih uporabnikov, kot so fiksne (žične) storitve.

Predlagamo: Za potrebe operaterja za gradnjo lastnega fiksne omrežja se šteje, kadar je vsaj eno vlakno v kabl namenjeno povezavi do omrežne priključne točke končnega uporabnika fiksne telekomunikacijskih storitev.

V kolikor pa Agencija meni, da mora biti končnim uporabnikom namenjeno večje

število vlaken v kablu (npr. vsaj x%), mora urediti tudi cenovni režim za dostop v primeru, da gre za potrebe operaterja za fiksne storitve zgolj v manjšem delu. V tem primeru predlagamo, da se določi, da lahko operater s pomembno tržno močjo iskalcu dostopa za dostop do komunikacijskih objektov določenih v točki a) vzdolž katerih potekajo kabli namenjeni gradnji fiksne in ostalih omrežij poleg regulirane cene zaračuna zgolj pribitek, ki je razlika med regulirano in tržno ceno. Drugačni pogoji so dovoljeni zgolj, če temeljijo na objektivnih tehničnih razlogih.

8.2 Obveznost dopustitve operaterskega dostopa do določenih omrežnih zmogljivosti in njihove uporabe, točka 2

Agencija na strani 140, Analiza upoštevnega trga 1, s popravki po javnem posvetovanju, pravilno ugotavlja, da v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti operaterskega dostopa iz b) in d) alinej 1. točke pri zagotavljanju operaterskega dostopa z virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) 2. točki izreka, z odločbo št. 382441/2017/29 z dne 5.12.2017, razširja na celotno bakreno in optično omrežje, ne glede na tehnologijo. Pri tem opozarjamo na besedilo v prvem stavku na strani 142, ki v nasprotju s pravkar povedanim, omogoča tolmačenje, da se VULA omejuje le na tehnične rešitve v primeru dostopa do pasivnega optičnega omrežja v točka več točk (P2MP) omrežju, dostopa do skrajšane bakrene znake in dostopa do bakrenega omrežja nadgrajenega z vektoring tehnologijo. Navedeno pojasnilo je treba prilagoditi, da se VULA nanaša na vse načine izvedbe tudi v primeru P2P optičnega omrežja in neskrajšane bakrene zanke.

Navedeno je izjemnega pomena, saj zaradi nenehnih sprememb v omrežju Telekoma Slovenije prihaja, do sprememb topologije omrežja, ki jim investicije operaterjev, ki dostopajo do njegovega omrežja ne morejo slediti. Kolokacije, ki so bile vzpostavljene v preteklosti postajajo zaradi tega ekonomsko neupravičene, saj se število končnih uporabnikov, ki jih pokrivajo praviloma zmanjšuje. Temu trendu se mora dinamično prilagajati tudi alternativni operater, s prehodi med dostopom preko fizične razvezave in VULA. Predpogoj za uspešen in učinkovit prehod, pa so jasna pravila, ki jih mora zagotavljati Telekom Slovenije.

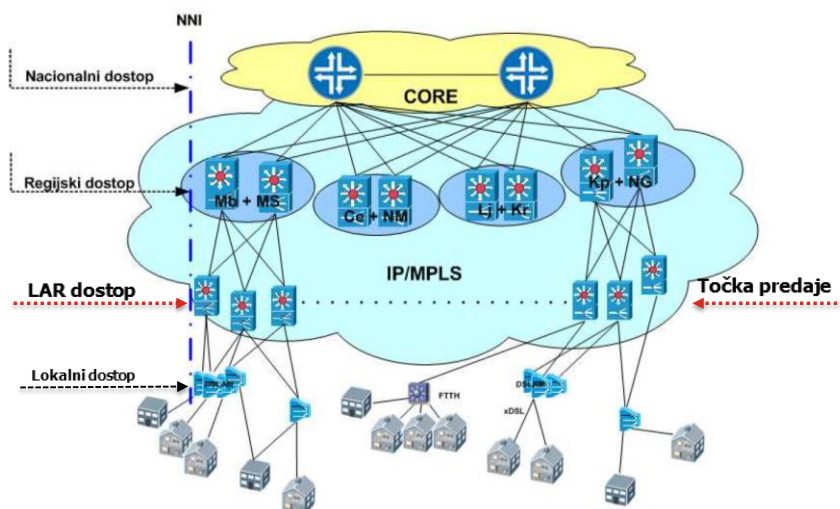
Predlagamo, da se besedilo v izogib različnim tolmačenjem uskladi z izrekom ter pojasnilom, da se VULA razširja na celotno bakreno in optično omrežje ne glede na tehnologijo.

Nova točka 2. c)

Prevzem prometa na robnem vozlišču operaterja s pomembno tržno močjo (LAR) kjer se nahaja tudi zadnja aktivna oprema iskalca dostopa in uporaba produkta VULA za operaterja, ki je do sedaj uporabljal osrednji dostop oz. prevzemal promet na regionalnem nivoju, pomeni pomembno alternativo v primeru deregulacije upoštevnega trga 3b. Za operaterja s pomembno tržno močjo pa možnost razbremenitve zalednega omrežja, ki je zaradi vedno večjih količin prenosa podatkov končnih uporabnikov, vedno bolj obremenjeno. Za A1 Slovenija je ključnega pomena, da se zagotovi možnost funkcionalne izvedljive alternative za prehod iz nudenja širokopasovnih storitev z bitnim tokom na VULA dostop, ki bo omogočal nudnje širokopasovnih storitev vsem končnim uporabnikom ne glede na tehnološko izvedbo omrežja operaterja s pomembno tržno močjo. Tovrstno

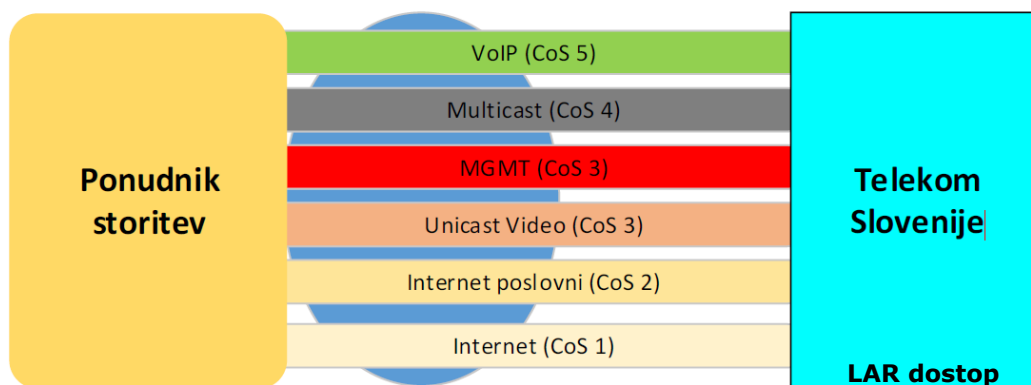
povpraševanje je bilo na operaterja s pomembno tržno močjo posredovano že v letu 2020.

Grafični prikaz prevzema prometa končnih uporabnikov operaterja v omrežju Telekoma Slovenije v primeru virtualnega razvezanega dostopa (VULA in prevzem na LAR) prikazuje slika:

Slika 1: Prevzem prometa končnih uporabnikov virtualnega dostopa na lokalnem nivoju (točka predaje je Ethernet vmesnik na medoperaterski povezavi na lokalnem dostopu).

Za potrebe ponujanja storitev končnim uporabnikom (povezljivost med končnim uporabnikom in operaterjem), A1 Slovenije predlaga, da Telekom Slovenije zagotovi transparentno povezljivost med končnim uporabnikom in omrežjem operaterja, na celotni poti, ne glede na uporabljeno tehnologijo, kot je prikazano na Sliki 2a (povzeto po Vzorčni ponudbi WCA, s. 17).

Slika 2: Logična povezava med Telekom Slovenije LAR in operaterjem – kategorije prometa in kvaliteta prenosa

Predlagamo, da se zaradi jasnosti dopolni točka 8.2., 2. c):

c) na zahtevo operaterja zagotoviti aktivno povezavo od najbližjega vozlišča z robnim usmerjevalnikom jedrnega omrežja (LAR) do aktivne opreme Telekoma Slovenije, na kateri se izvaja virtualna razvezava (VULA), ki mora omogočati transparenten prevzem prometa na lokaciji robnega usmerjevalnika (LAR), ki je tehnično primerljiv s prevzemom prometa

z bitnim tokom na regionalnem oziroma nacionalnem nivoju;

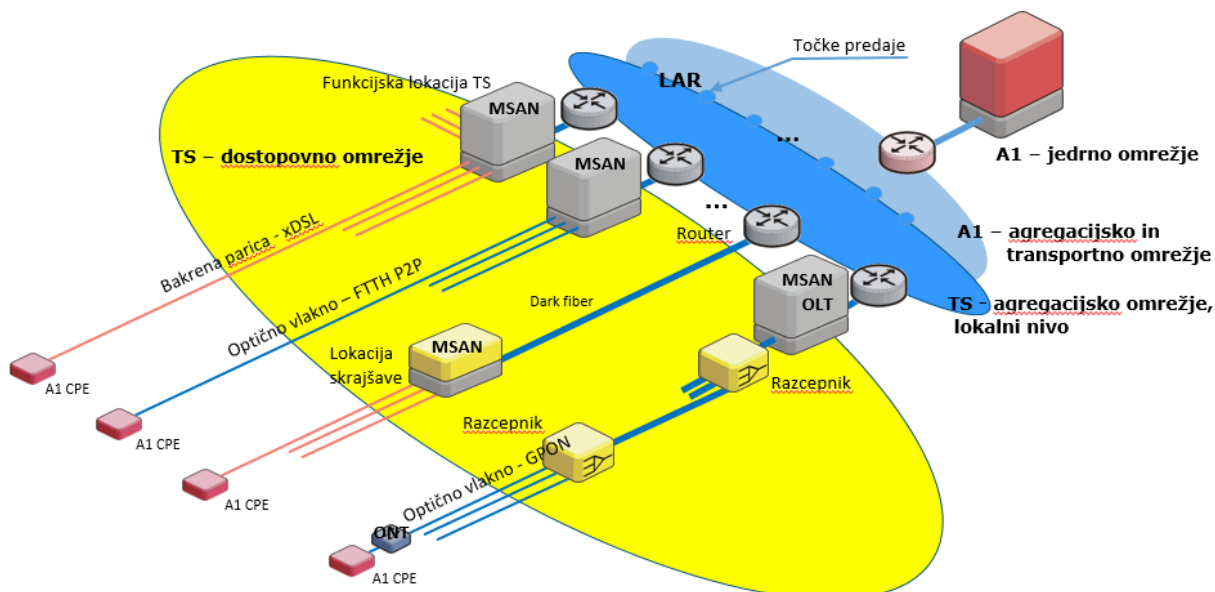
V točki 8.2., 2, je treba dodati novo točko m) ali pa urediti v točki 8.5. Obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva

Ob zagotovitvi tehnične ponovljivosti VULA v primerjavi s fizično razvezavo (kar naj Agencija v odločbi tudi eksplicitno zapiše), je potrebno zagotoviti tudi ekonomsko ponovljivost. To pomeni, da operater s pomembno tržno močjo ne sme pri produktu VULA zaračunati dodatnih stroškov, kot jih v primeru fizične razvezave lokalne zanke od končnega uporabnika do funkcijske lokacije. Konkretno to pomeni, da lahko zaračuna zgolj kapaciteto kanala glede na tehnologijo (različno za baker in optiko), ne pa tudi dodatnih stroškov količin prenesenega prometa. Enako velja tudi za aktivno povezavo od robnega vozlišča operaterja s pomembno tržno močjo (LAR nivoja) do aktivne opreme Telekoma Slovenije, na kateri se izvaja virtualna razvezava (VULA). Navedeno naj se naloži operaterju s pomembno tržno močjo med cenovnimi ukrepi.

Točka 2 opredeljuje tehnične pogoje virtualne razvezave lokalnega dostopa, pri čemer je popolnoma pravilna opredelitev VULA kot komplementarnega veleprodajnega produkta v točki 1. Fizična in virtualna razvezava lokalnega dostopa sta, kot povsem pravilno navaja Agencija, ključna veleprodajna produkta za nadaljnji razvoj konkurence, kar je tudi povsem skladno z novim seznamom upoštevni trgov.

Trenutno Telekom Slovenije virtualno razvezavo lokalne zanke operaterjem, ki dostopajo do njegovega omrežja, zaračunava na enak način kot dostop z bitnim tokom, to je poleg stroška kapacitete povezave še dodatni strošek za preneseni promet. Ker v primeru virtualne razvezave operater zakupi transparenten kanal do končnega uporabnika, ni nobenega utemeljenega razloga, da bi se dodatno zaračunaval še transport od robnega vozlišča operaterja s pomembno tržno močjo do končnega uporabnika. Z dodatnim zaračunavanjem prometa se cena le-te neupravičeno dviga in ne omogoča konkurenčnega oblikovanja maloprodajnih cen operaterju, ki dostopa do omrežja Telekoma Slovenije. Na to smo opozorili tudi Agencijo v pobudi za nadzor.

Pri opredelitvi stroškovne cene, ki jo lahko operaterjem zaračuna Telekom Slovenije, ko/če prevzemajo promet na agregacijski točki, naj bo v pomoč naslednji slikovni prikaz:

Slika 3: Prikaz VULA

Tehnična opredelitev VULA, naj se torej dopolni še z omejitvijo – nova točka m), ki je ključna pri preverjanju ekonomske ponovljivosti ter nujna da se odpravi sedaj obstoječa anomalija, ki jo operater s pomembno tržno močjo neupravičeno izkorišča:

2. Telekom Slovenije bo moral v zvezi z izpolnjevanjem obveznosti operaterskega dostopa iz b) in d) alinej 1. točke pri zagotavljanju operaterskega dostopa z virtualno razvezavo lokalnega dostopa (VULA) izpolnjevati najmanj naslednje tehnične pogoje:

m) zagotoviti ekonomsko ponovljivost fizične razvezave lokalne zanke na način, da lahko zaračuna zgolj strošek uporabe aktivne povezave preko bakrene parice ali optičnega vlakna (in nadomestilo za uporabo pripadajoče dostopovne opreme v funkcijski lokaciji) ter strošek aktivne povezave (kapaciteto) med MSAN in LAR.

Če Agencija oceni, da se opredelitve cenovne obveznosti ne more urediti v sklopu posebne ureditve pogojev, ki naj veljajo za VULA, naj smiselno predlog prenese v točko 8.5. Obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva.

V točki 8.2., 2, je treba dodati novo točko n)

Zaradi potrebnih prilagoditev prevzema prometa na lokacijah robnih usmerjevalnikov jedrnega prometa (LAR) za vse končne uporabnike, če ga bo operater predlagal, se je treba v kar največjem obsegu izogniti situaciji, da prevzem ne bi bil mogoč zaradi nerazumnih prostorskih omejitev vezanih na najem kolokacije na točkah robnih usmerjevalnikov jedrnega prometa. Prehod na VULA je smiselno le v primeru, da je dostop brez omejitev omogočen na vseh LAR lokacijah.

Predlagamo, da se doda nova točka n):

n) Telekom Slovenije je dolžan operaterju na lokaciji robnega usmerjevalnika zagotoviti kolokacijo, ki bo primerna za namestitev potrebne opreme operaterja za prevzem prometa.

V točki 8.2., 2, je treba dodati novo točko o)

V okviru prehoda iz modela z bitnim tokom na VULA, predlagamo, da se uredi tudi vprašanje brezplačnega skupinskega prehoda iz modela z bitnim tokom na VULA. Pri prehodu naročniške baze iz modela z bitnim tokom na VULA ni potrebnih nobenih dodatnih aktivnosti na posamezni uporabniški liniji oziroma uporabniškem profilu, ki bi povzročile kakršen koli strošek. Ustrezen prevzem podatkovnega prometa na LAR nivoju je sicer še potrebno opredeliti, oz. bo to storil Telekom Slovenije v veleprodajnem ceniku, s čimer bi se pokrili vsi potrebni stroški prehoda oz. prenosa uporabniških linij na VULA. Prilagoditve informacijskega sistema, sploh ne velike, kot to trdi Telekom Slovenije, niso potrebne, glede na to, da je LAR obstoječa delujoča točka v arhitekturi omrežja Telekoma Slovenije in vsekakor ni nov model.

Iz previdnosti, če bi bilo potrebno hkrati opozarjamo, da obseg skupinskega prehoda ne sme biti omejen, saj je potrebna le izvedba na ravni softwara, odprava omejitve pa naj velja le ta prehodno obdobje. Če naj ostane v veljavi splošna opredelitev skupinskega prehoda (najmanj 10 končni naročnikov), prehod pri naročniški bazi A1 Slovenija, nikakor ne bo končan v prehodnem obdobju.

Predlagamo, da se doda nova točka o):

o) V prehodnem obdobju je Telekom Slovenije dolžan zagotoviti hkraten skupinski prehod končnih uporabnikov, ki mora biti za operaterja brezplačen, Telekom Slovenije pa ga je dolžan uskladiti z operaterjem.

V točki 8.2., 2, je treba dodati novo točko p)

Pomemben del povezave na nivoju LAR, so tudi ažurni podatki, ki morajo biti na razpolago operaterjem. Ne glede na splošno opredelitev transparentnosti predlagamo, da se v okviru opredelitev VULA, opredeli tudi kategorija podatkov, ki je za dostop na nivoju LAR izrednega pomena.

Predlagamo, da se doda nova točka p):

p) Operater s pomembno tržno močjo zagotovi v informacijskem sistemu podatek o vseh funkcijskih lokacijah, ki so povezane za posamezen robni usmerjevalnik jedrnega omrežja (LAR).

8.3 Obveznost zagotavljanja enakega obravnavanja

Točka 1. f.

V mesecu oktobru 2021 smo bili operaterji pozvani na predstavitev popolnoma novega informacijskega sistema BSS, ki naj bi bil uveden 1.12.2021. Operaterji bi morali zagotoviti, da v 30 dneh prilagodimo vse lastne informacijske sisteme namenjene poizvedbam, naročanju, najavam, prijavam napak, da bi bilo sploh mogoče uporabljati

informacijski sistem Telekoma Slovenije. To je popolnoma nemogoče, še toliko bolj, ker s prehodom na BSS, vmesnik, ki je v uporabi 7 let, postaja popolnoma neuporaben in nedelujoč. S tem lahko A1 Slovenija do prilagoditve, ki se ne zgodi čez noč, ne more uporabljati avtomatiziranega dostopa. Naj opomnimo, da je Telekom Slovenije več kot eno leto razvijal informacijski sistem, torej je prehod na novega v zgolj 30 dneh popolnoma nerazumen. Obvestilo Telekoma Slovenije:

-----Original Appointment-----

From: [REDACTED]@telekom.si>

Sent: Tuesday, October 12, 2021 8:11 AM

To: [REDACTED]

Subject: Predstavitve funkcionalnosti novega BSS sistema za zagotavljanje storitev WLA in WCA - 19.10.2021

When: torek, 19. oktober 2021 13:00-15:00 (UTC+01:00) Belgrade, Bratislava, Budapest, Ljubljana, Prague.

Where: Srečanje v storitvi Microsoft Teams

CAUTION: This email originated from an external source. Use caution when replying, clicking links, or opening attachments.

Pozdravljeni,

vabimo vas na skupno predstavitve funkcionalnosti novega BSS sistema za podporo naročanja in zagotavljanja storitev WLA in WCA.
Čas: torek 19. 10. 2021 ob 13. uri.

Vsebina:

- splošne informacije o poteku prehoda na nov BSS sistem, ki je predviden za 1.12.2021,
- predstavitve funkcionalnosti in uporaba novega orodja, ki nadomešča obstoječi Operaterski portal,
- na posameznih primerih bo prikazan postopek preveritev, naročanja in zagotavljanja storitev WLA in WCA,
- dogovor za testiranje funkcionalnosti s strani operaterjev.

Prosim, da vabilo posredujete zaposlenim, ki bodo prisotni na predstavitvi.

Lep pozdrav.

Srečanje v aplikaciji Microsoft Teams

V izogib ponovitvi te situacije v prihodnosti predlagamo, da se iz previdnosti doda nov zadnji stavek:

V primeru zamenjave ali bistvenih nadgradenj informacijskega sistema, lahko Telekom Slovenije spremembe uvede v skladu z dogovorom z operaterji, a ne prej kot v treh mesecih, pri čemer mora biti zagotovljeno najmanj 1 mesečno testno obdobje.

Točka 2

Agencija tudi v dopoljenih analizah v točki 2 pri predlaganih obveznosti enakega obravnavanja vztraja pri regulaciji cen navzgor, torej tudi pri regulaciji oz. omejevanju popustov, ki jih sme dajati operater s pomembno tržno močjo. Po mnenju A1 Slovenija bi popusti morali biti spodbujani v največji možni meri, omejeni pa zgolj z zavezo po transparentnosti in nediskriminatornosti. Tako učinki popustov kot tudi sam način dolgoročnega zakupa »po sistemu polno za prazno« so namreč zelo blagodejni za potrošnike, saj spodbujajo konkurenco s cenami in hitrostjo, spodbujajo trženje sodobnejših tehnologij in vlaganje vanje.

A1 Slovenija sicer na tem mestu **pozdravlja bistven napredek, da je Agencija iz točke 2 črtala del, ki je popust omejeval na neko eksterno določeno vrednost, ampak da ga prepušča samooceni naložbenega tveganja s strani operaterja s pomembno tržno močjo in nalaga sorazmernost.** Po našem mnenju je ta samoocena edina

relevantna metoda za določitev deleža tveganja, ki ga operater prenese na iskalca dostopa, saj samo operater sam lahko oceni razliko med verjetnostjo povrnitve investicij v NGA omrežje s prodajo zgrajenih priključkov z ali brez prevzema tveganja s strani alternativnega operaterja, ki priključke zakupi v naprej.

Zato se strinjamo z Agencijo, da je smiselno, da je popust ponujen na vseh veleprodajnih trgih, saj tudi v naprej prodani priključki zmanjšujejo investicijsko tveganje operaterja ne glede na nivo dostopa. Je pa res, da na primer prodani »priključek« na trgu 1 (npr. zgolj razvezana parica ali vlakno) ne pokrije tveganja investicije v nadgradnje transportnih povezav in agregacijskih naprav, ki so potrebne za delovanje priključka na trgu 3b. Torej popusti, če so regulirani z namenom enake obravnave, morajo biti enaki za enako tveganje in ustrezno različni za različno tveganje. Povedano drugače, isti »priključek« na trgu 3b in na trgu 1 zajema različne elemente in stroške. Enaka obravnava bi torej terjala enake popuste za npr. sam najem parice, ki je del obeh storitev na obeh trgih, ni pa mogoče enakega popusta na trgu 1 zagotoviti na ostalih storitvah, ki so del priključka na trgu 3b.

Ob morebitni različni višini popustov za različne storitve torej ni mogoče govoriti o »različnem obravnavanju trgov« in »rušenju razmerja cen veleprodajnih storitev«, saj regulirana cena za npr. prenosno kapaciteto do nacionalnega ali regijskega vozlišča operaterja s pomembno tržno močjo na trgu 1 ne obstaja, ampak se operater v tem delu zanaša na lastno dolgoročno investicijo v jedrno in transportno omrežje. Agencija v obrazložitvi ukrepa uporablja termine kot so »neenako obravnavanje operaterjev« in »izrivanje konkurence na povezanem maloprodajnem trgu«. Očitno zasleduje cilj v naprej preprečiti omejevanje konkurence z zlorabo prevladujočega položaja, ki bi jo povzročili popusti, ki so nesorazmerni s stroški storitev. Vendar omejevanje popustov v smislu enakega % za vse veleprodajne storitve ni primerno sredstvo za doseg tega cilja, saj se s tem v škodo operaterjev in potrošnikov lahko prepove tudi ekonomsko povsem učinkovite na stroških temelječe popuste.

A1 Slovenija se strinja z Agencijo, »da je pribitek v absolutnem znesku višji pri storitvah, ki vključujejo več elementov omrežja (torej na trgu 3b), saj je v tem primeru tudi strošek kapitala višji, posledično pa je višji tudi absolutni znesek popusta«. Vendar to ne izključuje možnosti, da je različen (višji ali nižji) tudi relativni znesek oziroma odstotek popusta (torej kolikor je različen tudi odstotek tveganja).

V obrazložitvi Agencija še pojasni, da bi lahko previsoki popusti na reguliranem trgu v slabši položaj postavili operaterje, ki vlagajo v lastno infrastrukturo, pri čemer ni jasno, kaj pomenijo previsoki popusti. Kolikor so popusti odraz (sorazmerni) prevzema tveganj kot izhaja iz ukrepa, le-ti ne morejo biti previsoki v smislu, da bi bili pod stroški učinkovitega operaterja in da bi zato obstajala bojazen, da bi bil slednji izrinjen s trga. Če pa operater v lovu za čim večjim popustom prevzame preveliko tveganje, bo lahko veliko število priključkov ostalo neprodanih, s čimer bo povprečni strošek prodanega priključka zanj višji. Poleg tega imajo operaterji, ki vlagajo v lastno infrastrukturo tudi možnost svoje omrežje ponuditi novim vstopnikom in tako razporediti lastno tveganje investicij, vendar takih ponudb na trgu ni. Vprašanje, ali so popusti previsoki, tako da bi lahko škodili konkurenci in zavirali investicije (t.i. popusti na zvestobo ang. loyalty rebates) pa ni mogoče opredeliti v naprej v izolaciji od konkretnih okoliščin, zlasti stroškovnih cen, zato ga je primerneje obravnavati ex post.

Po drugi strani pa je zelo smiselna dopolnitev ukrepa tako, da se zdaj nanaša na vse NGN priključke tehnološko nevtralnno. Operater s pomembno tržno močjo namreč ni investiral samo v FTTH priključke, ampak je tudi pri ostalih tehnologijah, s katerimi se lahko zagotavlja hitrosti nad 30 Mb/s, mogoče učinkovito razporejanje tveganja.

Omejitev na najmanj 5 letno obdobje zakupa, da bi bil mogoč popust, je popolnoma nepotrebna, saj je trajanje zakupa eden od faktorjev tveganja. Agencija očitno meni, da vezava za manj kot pet let ni tvegana, da bi upravičevala popust, čeprav so bili v preteklosti popusti na 24 mesečno vezavo povsem običajna stvar. Ni jasno, kakšen cilj z navedeno omejitvijo zasleduje Agencija, kvečjemu pa je pristop »ena velikost za vse« v škodo manjšim operaterjem in novim vstopnikom, ki morda niso pripravljeni sprejeti vsaj 5 letnega tveganja. Če že, bi bilo trajanje zakupa bolj smiselno omejiti navzgor, da se prepreči prevelika odvisnost operaterjev od enega omrežja in ohrani možnost novega vstopa na veleprodajni trg.

Prav tako se še vedno ne strinjamo, da količinski popusti v vsakem primeru povečujejo vstopne ovire za nove vstopnike. Če so le-ti ponujeni z ustreznimi pragovi, nove vstopnike spodbujajo k rasti in napredovanju ter jih tako postavijo v enak položaj z uveljavljenimi operaterji. V korist potrošnikov je namreč treba varovati le učinkovito konkurenco. Varovanje položaja, da operater ne prevzema tveganj, pa ni učinkovito in zavira razvoj.

Ključna je torej dopolnitev analiz, da mora biti popust sorazmeren tveganju za naložbe, ki ga prevzamejo operaterji. Dokler je sorazmeren in s tem ekonomsko upravičljiv, ne more imeti negativnih posledic na konkurenco. Ostale omejitve so sicer po našem mnenju neprimerne in nepotrebne za doseg različnih nejasno definiranih ciljev, vendar se s to dopolnitvijo operaterju s pomembno tržno močjo pušča nekaj manevrskega prostora, da lahko operaterjem tudi po uveljavitvi nove regulacije ponudi učinkovito razporeditev tveganja s tem, da v naprej zakupijo določene dele omrežja. Skupaj z obveznostjo transparentnosti pa navedena obveznost zagotavlja enako obravnavo in daje Agenciji zadostno možnost ukrepanja v primeru, da bi bil morebitni popust škodljiv za konkurenco.

8.5 Obveznost cenovnega nadzora in stroškovnega računovodstva

Predlog ureditve smo podali v okviru predloga k točki 8.2., 2, točka m).

Komentarji k analizi upoštevne trga 3b

9. Predlagane obveznosti na upoštevne trgu

A1 Slovenija pritrjuje dopolnitvam naslovnega organa o evropskih trendih, ki narekujejo deregulacijo, vendar opozarja, da za operaterja, ki za nudenje na maloprodaji uporablja celotno omrežje Telekoma Slovenije, prehod na reguliran trg 1 absolutno ni tako enostaven, da ga je mogoče izvesti v zgolj 6 mesecih. Za prehod so potrebne obsežne tehnične prilagoditve, ki jih A1 Slovenije verjetno ne bo omejil samo na priključke na dereguliranih naseljih (prioriteta), pač pa na vse priključke na bivšem upoštevne trgu 3b, saj se zaveda, da se regulacija upoštevne trga 3b izteka hkrati pa je zaradi

ekonomičnosti poslovanja potrebno minimizirati različne tehnologije v omrežju. Po trenutni oceni, je treba prioritetno prenesti vse bakrene priključke, ki se nahajajo na dereguliranih 430 naseljih, pa tudi optične priključke na dereguliranih 271 naseljih, za to pa bo potrebno, kot smo pojasnili v okviru pripomb na upoštevni trg 1, nadgraditi sedanjo tehnično opremo, kar ni samo znatna finančna investicija, pač pa je treba upoštevati, da je čakalna doba za potrebno opremo najmanj 6 mesecev. Ob tem je posebej pomembno izpostaviti dejstvo, da glede na trenutno razpoložljive podatke informacijskega sistema Telekoma Slovenije ni podatka katere funkcijske lokacije so priključene na posamezen LAR kar onemogoča pripravo ustreznega načrta prehoda iz bitnega toka na VULA produkt.

Dodatni ni povsem jasno zakaj Agencija v prehodni rok ne všteva tudi potrebe po prehodu sedanjih priključkov na 159 naseljih (ki nimajo cenovne regulacije od odločbe št. 38244-2/2017/19) – z deregulacijo se v odnosu do telekoma Slovenije vzpostavlja več režimov – 2 na tegu 1 (nacionalna regulacija ter 15 naselij, kjer ni cevne regulacije) ter 3 na trgu 3b (dereguliranih 159 naselij, 271 naselij s prehodnim rokom ter preostala naselja, kjer se regulacija ohranja). Bojazen, ki jo poudarjamo je vezana na poslabšanje cenovnih in necenovnih pogojev, ki jih lahko spremeni Telekom Slovenije na dereguliranih naseljih takoj z novo veleprodajno ponudbo ter priključke izvzame iz regulirane veleprodajne pogodbe op tudi informacijskega sistema. Situacija postane s tem tako neskončno kompleksna, da predlagamo, da se Agencija ogne kompromisu ter prehodni rok raztegne na vseh 430 naseljih, kjer je predvidena deregulacija (med drugim tudi sedanjih 159 naselij, kjer že danes ni cenovne regulacije).

Nenazadnje so potrebne prilagoditve tudi na strani Telekoma Slovenije, kot izhaja iz komentarjev, ki jih je podal v postopku javnega posvetovanja in jih bo brez dvoma izvedel v najkrajšem možnem času, če bo v zameno deležen deregulacije.

Brez zagotovitve prehodnega obdobja obstaja velika verjetnost, da bo zaradi deregulacije operater, ki gostuje na omrežju Telekoma deležen dviga grosističnih cen, kar bo posledično pomenilo nezmožnost nudenja konkurenčnih maloprodajnih cen oziroma bistvenega znižanja maloprodajnih cen pod goristične cene. Prav tako ne bo obstajalo prav nikakršno regulatorno zagotovilo, da Telekom ne bo diskriminiral uporabnikov operaterja, ki dostopa do njegovega omrežja v primerjavi s svojimi končnimi uporabniki (omejevanje z necenovnimi dejanji) .

Prav tako opozarjamo, da bo že masovni prehod ogromen zalogaj, vsekakor menimo, da bo to precedens, s čimer se Telekom Slovenije do sedaj še ni soočil v tako ogromnem obsegu, za katerega dvomimo, da ga je možno izpeljati v 6 mesecih oz. zgolj z enormnim angažmajem vseh vpletenih.

V A1 Slovenija tako predlagamo, da se popolna deregulacija, ki je predvidena za sedanjih 159 naselij (kjer ni cenovne regulacije po obstoječi regulaciji) zamakne, skupaj s preostalimi 271 naselji (kjer se lahko umakne cenovna regulacija), v prehodnem obdobju 6 mesecev, od trenutka, ko:

- ***bo Telekom Slovenije dal na razpolago preko informacijskega sistema podatek katere funkcijske lokacije so priključene na posamezen LAR, in***

- ***bodo vzpostavljeni vsi tehnični pogoji na strani Telekoma Slovenije in na strani operaterja za prehod na VULA, a ne dlje kot 12 mesecev od uveljavitve odločbe.***

9.2 Obveznost enakega obravnavanja

Točka 1.f): Enak komentar kot v okviru predloga k dopolnitvi upoštevnega trga 1.

Točka 2: Enak komentar kot v okviru predloga k dopolnitvi upoštevnega trga 1.

-----konec dokumenta-----